

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA PABIANIC NA LATA 2019-2020

I. WSTĘP

Uzależnienie od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych to zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania ww. środków na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.

Zażywanie powyższych substancji prowadzi do negatywnych skutków we wszystkich sferach życia: zdrowotnej, społecznej, emocjonalno-uczuciowej, duchowej, prawnej, finansowej, seksualnej. Uzależnienie oraz problemy z niego wynikające dotyczą wszystkich bez względu na płeć, wiek, status społeczny i ekonomiczny. Należy jednak pamiętać, że grupą wyjątkowo narażoną są dzieci i młodzież ze względu na niedojrzałość fizyczną, psychiczną, emocjonalną oraz społeczną.

Konsekwencje zdrowotne są zróżnicowane i uzależnione od indywidualnych uwarunkowań oraz rodzaju zażywanej substancji. Do najczęściej występujących zaburzeń w funkcjonowaniu psychofizycznym oraz emocjonalno-uczuciowym człowieka można zaliczyć: liczne schorzenia, zaburzenia i choroby psychiczne - depresję, zaburzenia nastroju, zaburzenia pamięci, ostre i przewlekłe psychozy, uzależnienie wycieńczenie organizmu, przedawkowanie, a nawet śmierć.

Ponadto narkomania niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych takich jak: HIV, żółtaczkę, choroby weneryczne, gruźlica oraz choroby skórne. Ryzyko zgonu wśród „narkomanów” jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej.

Do najważniejszych problemów społecznych zaliczamy: osłabienie więzi rodzinnych, ubóstwo, bezrobocie, prostytutkę, konflikty z prawem, bezdomność, przemoc.

Należy pamiętać, że uzależnienie to proces chorobowy, który rozwija się w czasie - fazowo. Proces ten związany jest m.in. z rozwojem tolerancji co oznacza, że zmniejsza się wrażliwość organizmu na przyjmowane substancje psychoaktywne, w związku z adaptacją układu nerwowego do ich działania. W wyniku tego zjawiska użytkownik przyjmuje coraz większe dawki środka odurzającego, z większą częstotliwością, w celu uzyskania pożądanego efektu.

Niezwykle trudno więc wyznaczyć granice pomiędzy poszczególnymi fazami, co często powoduje, że osoby używające substancji psychoaktywnych, nieświadome zaistnienia problemu, nie podejmują żadnych działań mających na celu zdrowienie.

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pabianic na lata 2019-2020, zwanego dalej Programem, jest ograniczenie występowania ww. problemów poprzez podejmowanie kompleksowych działań mających na celu zmniejszenie popytu na środki odurzające, nowe substancje psychoaktywne, środki zastępcze oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się leczeniem, profilaktyką, prewencją i wychwytywaniem niepokojących zjawisk. Do tych instytucji należą m.in. Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o., Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach oraz działający w jego strukturach Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej, Straż Miejska w Pabianicach, Sąd Rejonowy w Pabianicach, placówki oświatowe, instytucje kultury, Komenda Powiatowa Policji oraz organizacje pozarządowe.

Podejmowane działania są skierowane do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz innych mieszkańców Pabianic.

II. PODSTAWA PRAWNA

Uchwalenie Programu przez Radę Miejską w Pabianicach to zadanie wynikające z art. 10 ust. 2 z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej Ustawą.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowane są również w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492);
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492);
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.);
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.);
- 5) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249 ze zm.).

Program skorelowany jest z następującymi dokumentami:

- 1) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Pabianic;
- 2) Programem Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic;
- 3) Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Pabianic;
- 4) Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przed Przemocą w Rodzinie dla Miasta Pabianic.

III. DIAGNOZA

1. Badania Diagnostyczne

a) **Diagnoza w ramach Programu Rewitalizacji Pabianic przeprowadzona przez PHENO HORIZON (2017 r.)**

Diagnoza została przeprowadzona w 2017 r. i objęła m.in. analizę problemów społecznych na terenie miasta. Z badania wynika, że problem narkotykowy nie jest wiodącym na terenie miasta. Liczba przestępstw związanych z posiadaniem narkotyków nie jest szczególnie niepokojąca, ale w odczuciu społecznym jest to przestępstwo negatywnie oddziałujące na postrzeganie danego obszaru naszego miasta.

Wnioski z Programu Rewitalizacji wskazują, że istotą planowanych działań powinno być tworzenie wszelkich form wsparcia rodzin - oprócz udzielania pomocy nakierowanej na minimalizowanie problemu alkoholowego, również edukowania i inspirowania do podejmowania życiowych wyzwań i budowania poczucia własnej wartości.

b) **Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu, na zlecenie Urzędu Miejskiego w Pabianicach, w okresie od listopada do grudnia 2015 r., przeprowadził „Diagnozę Lokalnych Problemów Społecznych na terenie Miasta Pabianice”.**

Celem analizy było pozyskanie danych wtórnych (z gotowych, istniejących źródeł danych) oraz pierwotnych (pochodzących bezpośrednio od respondentów przedstawicieli badanych grup).

Metodologia badania

Diagnoza została przeprowadzona z zastosowaniem różnych technik badawczych, m.in.: analizy danych zastanych, ankiety kwestionariuszowej-CATI, ankiety kwestionariuszowej-PAPI, telefonicznych wywiadów pogłębionych TDI.

Używanie narkotyków przez dorosłych mieszkańców Pabianic

W badaniu 0,7% dorosłych mieszkańców Pabianic przyznaje, że zażywa narkotyki/substancje psychoaktywne (0,3% kobiet i 1,1% mężczyzn). Trzy z czterech osób zażywających narkotyki, sięga po nie kilka razy w roku. Niepokojący jest odsetek osób deklarujących, że w ich najbliższym otoczeniu jest osoba uzależniona od narkotyków takiej odpowiedzi udzieliło 3,4% badanych.

Używanie narkotyków wśród osób niepełnoletnich

Niespełna 17% osób niepełnoletnich przyznaje, że próbowało narkotyków/środków odurzających, co najczęściej miało miejsce w cudzym domu (7,5%). Doświadczenia z narkotykami ma za sobą 2,7% najmłodszych uczniów, 8,1% gimnazjalistów oraz 24,6% młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Według danych 13% pabianickich uczniów próbowało środków uspokajających (bez recepty, najczęściej pierwszy raz w wieku 15 lat), 12,6% narkotyków, 5% alkoholu z tabletkami, 3,8% dopalaczy (najczęściej w wieku 16 lat i więcej), a 4,7% klejów (najczęściej w wieku 13 lat).

Najczęstszym powodem zażywania środków odurzających jest ciekawość – 9,1%.

Niemal 30% uczniów jest zdania, że nie miałyby problemu z samodzielnym zdobyciem narkotyków lub podobnie działających środków. Przeciwną opinię wyraził zbliżony odsetek respondentów. Tak jak w przypadku alkoholu, ich dostępność rośnie wraz z wiekiem.

Niespełna 1/3 badanych uczniów jest zdania, że łatwo byłoby im znaleźć osobę pełnoletnią, która kupiłaby im narkotyki lub środki o podobnym działaniu. Najwyższy odsetek odpowiedzi przeciwnych, odnotowano wśród uczniów najmłodszych (55%).

W sumie ponad 85% badanych uczniów uważa, że zażywanie narkotyków jest niebezpieczne.

2. Analiza danych pozyskanych od instytucji centralnych oraz realizujących działania pomocowe i prewencyjne na terenie Pabianic

Problematyka nowych substancji psychoaktywnych w woj. łódzkim

Województwo łódzkie, w zakresie przeciwdziałania narkomanii, od 2008 r. zmagają się ze zjawiskiem rozprzestrzeniania nowych substancji psychoaktywnych, środków zastępczych.

Dane Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) wskazują, że liczba zatruć tymi środkami w naszym województwie utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. W roku 2016 odsetek przypadków podejrzeń zatruć w woj. łódzkim był najwyższy w Polsce i ok. 5 razy większy od średniej krajowej.

Analiza PIS wskazuje, że w 2016 r. najwięcej zatruć w Polsce dotyczyło grupy wiekowej 19 – 24 lat (1.376), co może potwierdzać tendencję przesuwania się wieku inicjacji ku górze. W tym samym roku odnotowano w Polsce 11,19% przypadków podejrzeń zatruć nowymi substancjami psychoaktywnymi (w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców), a w woj. łódzkim 57,74% (najwyższy odsetek wśród wszystkich województw).

Ścisła współpraca instytucji pomocowych oraz prewencyjnych, na terenie Pabianic doprowadziła do zamknięcia w 2018 r. wszystkich sklepów stacjonarnych oferujących nowe substancje psychoaktywne i środki zastępcze. Przyczyniły się do tego w szczególności wyteżone działania Straży Miejskiej oraz Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Pabianicach nakierowane na ograniczenie podaży oraz działania z zakresu profilaktyki, edukacji społecznej realizowane przez placówki oświatowe, pomocowe i służby prewencyjne mające na celu obniżenie popytu.

Dane epidemiologiczne dotyczące HIV i AIDS

Z danych Narodowego Instytutu Zdrowia wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. zarejestrowano w Polsce ogółem 1.526 nowo wykrytych zakażeń HIV (co stanowi o ok. 20 % więcej zakażeń niż w latach poprzednich), 120 zachorowań na AIDS oraz 24 zgony osób chorych na AIDS.

Najwyższy odsetek zakażeń HIV dotyczy transmisji wirusa drogą kontaktów seksualnych – co może być związane z podejmowaniem zachowań ryzykownych.

Według danych Krajowego Centrum ds. AIDS na dzień 31.10.2018 r. leczeniem antyretrowirusowym (ARV) objętych było około **10 925** pacjentów, w tym 104 dzieci.

W porównaniu do lat ubiegłych, nadal utrzymuje się wysoki odsetek zgłoszeń, w których nie podano prawdopodobnej drogi zakażenia (61,9%). Taka sytuacja w znacznym stopniu utrudnia określenie przyczyny gwałtownego wzrostu liczby zakażeń HIV w Polsce w ostatnich latach i ogranicza możliwość odpowiedniego ukierunkowania działań. Szacuje się też, że ok. 50 proc. osób zakażonych nie wie, że żyją z wirusem.

W woj. łódzkim, w 2017 r. wykryto 63 nowe przypadki zakażeń HIV, 12 przypadków zachorowań na AIDS oraz 4 zgodny.

Działania prewencyjne, mające na celu ograniczenie dostępności do narkotyków i „dopalaczy”

Straż Miejska w Pabianicach w porozumieniu z Ośrodkiem Profilaktyki i Integracji Społecznej na podstawie pozyskiwanych informacji systematycznie aktualizuje „Mapę miejsc zagrożonych łamaniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zjawiskiem handlu, produkcji i używania dopalaczy” oraz przeprowadza kontrole prewencyjne w punktach na niej wskazanych.

Tabela 1. Liczba działań prewencyjnych podjętych przez Straż Miejską w związku z podejrzeniem łamania Ustawy.

Działania prewencyjne zrealizowane przez Straż Miejską w Pabianicach		
	Liczba kontroli	Liczba kontrolowanych miejsc
2016 r.	1.576	35
2017 r.	1.118	27
2018 r. (styczeń - październik)	1.072	27

Źródło: Statystyki Straży Miejskiej w Pabianicach

Zgłaszalność do miejskiego systemu wsparcia

1) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach

a) *Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej*

W ramach Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej działa Punkt Konsultacyjny ds. Problemów Narkotykowych, HIV i AIDS. Oferta punktu skierowana jest do osób eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi, uzależnionych od nich, ich bliskich jak również do osób, które chcą zasięgnąć specjalistycznych informacji na temat problemów narkotykowych i zagadnień związanych z tematyką HIV i AIDS. Ponadto punkt realizuje ofertę skierowaną do osób niepełnoletnich nadużywających czynności, program psychoedukacyjny z elementami warsztatu psychologicznego dla bliskich osób używających subst. psychoaktywnych, działalność profilaktyczną i szkoleniową. W ramach działalności pedagogy ośrodka organizują systematycznie szkolenia przygotowujące realizatorów rekomendowanych programów profilaktycznych, zalecanych przez instytucje centralne.

W ramach punktu realizowana jest działalność informacyjno-edukacyjna, współpraca z placówkami pomocowymi z terenu Pabianic i województwa, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Krajowym Centrum ds. AIDS i Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi. Oferta punktu realizowana jest w oparciu o zalecane metody, techniki pracy, dostosowane do potrzeb i możliwości klientów np. dialog motywujący, elementy terapii poznawczo – behawioralnej oraz interwencję kryzysową.

Tabela 2. Dane Punktu Konsultacyjnego ds. Problemów Narkotykowych HIV i AIDS

Dane dotyczące liczby osób, które skorzystały	2016	2017	2018

w ostatnich latach ze wsparcia oraz liczby konsultacji			(styczeń- październik)
Liczba konsultacji diagnostyczno – edukacyjnych, motywujących do podjęcia leczenia, podtrzymujących trzeźwość wobec osób używających substancji psychoaktywnych oraz wspierających wobec osób bliskich	525	260	367
Liczba osób objętych wsparciem	159	122	99 (niepełnoletni – 20 dorośli – 26, bliscy - 53)
Realizacja grupowego programu psychoedukacyjnego dla bliskich osób używających substancji psychoaktywnych	-	23 spotkania (ok. 10 osób)	10 spotkań (ok.8 osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych w ramach sprawozdawczości z realizacji działań Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pabianic.

W 2018 r. większość klientów punktu to młodzi użytkownicy alkoholu, marihuany, osoby dorosłe z objawami uzależnienia od wielu substancji (politoksykomania) oraz ich bliscy.

b) *Wydział Pomocy Środowiskowej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach*

Zadaniem Wydziału Pomocy Środowiskowej jest pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu między innymi poprzez wsparcie finansowe. Pozyskane dane wskazują na wzrost liczby osób używających substancji psychoaktywnych, korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Z oferty pomocowej Wydziału Pomocy Środowiskowej skorzystały w 2016 r. 4 osoby, a w 2017 r. 8 osób używających narkotyków/dopalaczy.

2) Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o. (PCM Sp. z o.o.)

Pabianickie Centrum Psychiatryczne działające w strukturach PCM Sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Miejskiego, w ramach zadań programu przeciwdziałania narkomanii, realizuje ofertę terapeutyczną skierowaną zarówno do osób uzależnionych jak i współuzależnionych.

Tabela 3. Dane dotyczące realizacji oferty terapeutycznej.

Rodzaj udzielonego świadczenia	Liczba udzielonych świadczeń		Liczba osób korzystających	
	2017	2018 (styczeń - październik)	2017	2018 (styczeń - październik)
Sesja psychoterapii indywidualnej	82	50	20	11
Sesja psychoterapii grupowej	48	14	7	6
Sesja psychoterapii rodzinnej	8	7	1	1
Sesja psychoterapii indywidualnej (CANDIS)	31	24	5	6
Realizacja programu FRED goes NET	42	42	27	27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych w ramach sprawozdawczości z realizacji działań Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pabianic.

Z danych Pabianickiego Centrum Psychiatrycznego wynika, że liczba klientów z problemem uzależnienia od narkotyków, „dopalaczy” utrzymuje się na stałym poziomie w stosunku do roku poprzedniego.

Konsultacje międzyinstytucjonalne

Pedagodzy Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej we wrześniu 2018 r. przeprowadzili indywidualne konsultacje z pedagogami, psychologami szkół z terenu Pabianic. Podczas spotkań omawiano bieżące problemy i potrzeby poszczególnych placówek oświatowych. Dużą część przedstawicieli szkół jako najważniejsze problemy występujące obecnie wśród uczniów uważa braki w kompetencjach psychospołecznych, nieumiejętność konstruktywnego radzenia sobie z trudnościami, stresem napięciem co niejednokrotnie wiąże się z używaniem substancji psychoaktywnych (przede wszystkim alkoholu, marihuany), nadużywaniem czynności (przede wszystkim internetu) zachowaniami agresywnymi oraz prowadzi do stanów depresyjnych u dzieci, samookaleczeń, a nawet prób samobójczych. Ponadto pedagodzy i psychologowie wskazują uwagę na problemy w kontaktach z rodzicami, którzy często odmawiają współpracy i nie uczestniczą w organizowanych dla nich spotkaniach.

Osoby z którymi przeprowadzano konsultacje wskazywały też na dużą potrzebę szkoleń z wyżej wymienionych zagadnień, wsparcia w zakresie pracy zawodowej oraz potrzeby działań z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Zwracano też uwagę na brak na terenie naszego miasta oferty psychiatrii dziecięcej oraz terapii rodzinnej.

3. Realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych oraz działań z zakresu profilaktyki

a) Standaryzowane programy profilaktyczne i terapeutyczne realizowane we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii

- Profilaktyczny program **Unplugged** - adresowany do młodzieży w wieku 12-14 lat. Program jest realizowany w klasach szkolnych, w formie 12 jednogodzinnych zajęć lekcyjnych oraz 3 spotkań dla rodziców uczniów uczestniczących w programie.
- Program wczesnej interwencji **Fred goes Net** – oparty jest na metodzie krótkiej interwencji profilaktycznej, prowadzony jest w formie warsztatów z wykorzystaniem metod i założeń dialogu motywującego; we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii realizuje standaryzowany program wczesnej interwencji Fred goes NET. Program skierowany jest do osób w wieku 13-21 lat, używających narkotyków, „dopalaczy”, alkoholu w sposób okazjonalny lub szkodliwy (nieuzależnionych).
- Program **CANDIS** - indywidualny, krótkoterminowy program terapeutyczny dla osób mających problemy z powodu używania marihuany lub haszyszu.
- Program **„Przyjaciele Zippiego”** - ma na celu promocję zdrowia psychicznego dla dzieci w wieku 5-8 lat. Kształtuje i rozwija umiejętności psychospołeczne u małych dzieci. Uczy różnych sposobów radzenia sobie z trudnościami i wykorzystywania nabytych umiejętności w codziennym życiu oraz doskonali relacje dzieci z innymi ludźmi. Nie koncentruje się on na dzieciach z konkretnymi problemami czy trudnościami, ale promuje zdrowie emocjonalne wszystkich małych dzieci.

b) Pozostałe działania edukacyjne i profilaktyczne

Działania z zakresu edukacji prozdrowotnej i prawnej na terenie Pabianic są realizowane przez Straż Miejską, Komendę Powiatową Policji oraz Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną.

Pedagodzy Ośrodka Profilaktyki i Integracji wspólnie z pabianickimi szkołami realizują szereg działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej takich jak m.in. cykl zajęć warsztatowych

przygotowanych na podstawie scenariuszy programów ogólnopolskich o sprawdzonej skuteczności oraz opracowań własnych. Zajęcia ujęte w usystematyzowany program profilaktyczny, uwzględniają wytyczne standardów jakości w profilaktyce są dostosowane do wieku adresatów. Tematyka spotkań obejmuje zagadnienia z zakresu szeroko pojętej profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, nadużywania czynności oraz kształtowanie umiejętności, kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży.

Działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki selektywnej, skierowane do dzieci z grup ryzyka realizowane są przez Placówkę Wsparcia Dziennego „JUNIOR” oraz Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej poprzez działalność opiekuńczą, wspierającą, zajęcia socjoterapeutyczne oraz wsparcie pedagogiczne i psychologiczne.

Ponadto Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej (MCPS) posiada profil o charakterze informacyjno – edukacyjnym, na portalu społecznościowym „Facebook” oraz ściśle współpracuje z wyżej wymienionymi instytucjami w ramach realizacji kampanii miejskich.

Podsumowanie

a) Wnioski

- W 2018 r. znacząco ograniczono dostęp do nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych poprzez zamknięcie wszystkich sklepów stacjonarnych realizujących ich sprzedaż na terenie miasta.
- Informacje Państwowej Inspekcji Sanitarnej z 2016 r. wskazują jednoznacznie, że woj. łódzkie było na pierwszym miejscu pod względem zatruć „dopalaczami” w Polsce. Obserwacje przedstawicieli OPIiS, Poradni Leczenia Uzależnień, pabianickich placówek oświatowych i instytucji zajmujących się działaniami prewencyjnymi w naszym mieście wskazują, że od 2016 r. sytuacja używania, nadużywania „dopalaczy” zaczęła się powoli stabilizować. Zauważalne jest również przesunięcie wieku inicjacji wyżej wymienionych środków ku górze.
- Informacje przedstawione w diagnozie do Programu Rewitalizacji Miasta Pabianic pokazują, że problem narkotykowy nie jest wiodący, jednak postrzegany jako powodujący poważne szkody społeczne.
- Przedstawiciele instytucji pomocowych jednoznacznie wskazują na niedostateczny dostęp do nieodpłatnego wsparcia prawnego oraz brak oferty psychiatrii dziecięcej, psychoterapii rodzinnej.
- Zarówno przedstawiciele instytucji oświatowych, pomocowych jak i diagnoza przeprowadzona w ramach Programu Rewitalizacji Pabianic wskazują, że jednym z najważniejszych problemów mogącym generować zaburzenia zachowania oraz problemy społeczne są niedostateczne kompetencje opiekuńczo – wychowawcze wśród rodziców, umiejętności psychospołeczne zarówno dzieci jak i rodziców oraz problemy wielopokoleniowe.
- Niespełna 1% dorosłych mieszkańców Pabianic przyznaje, że próbowało kiedykolwiek narkotyków. Biorąc jednak pod uwagę to, że już samo posiadanie substancji psychoaktywnych jest karalne, można przypuszczać, że odsetek ten jest większy. Tym bardziej, że aż 3,4% respondentów deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osobę uzależnioną od tych substancji.
- Z badań oraz zebranych informacji jednoznacznie wynika, że narkotyki nie są substancjami, po które sięga większość mieszkańców – jednak niepokojącym wydaje się fakt, że duża część osób niepełnoletnich sięga po środki uspakajające bez recepty.

- Z badań wynika, że wśród mieszkańców Pabianic problem zażywania narkotyków jest najbardziej nasilony wśród badanej młodzieży (uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Jednym z powodów może być większa ciekawość ich działania i skłonność do zachowań ryzykownych. Drugim powodem natomiast, może być większa skłonność do przyznania się do doświadczeń z narkotykami, podczas samodzielnego wypełniania ankiety (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców Pabianic, odbyło się telefonicznie, z udziałem ankietera).
- Uczniowie nie mają problemu z samodzielnym zdobyciem alkoholu lub narkotyków, jak również nie byłoby im trudno znaleźć osobę dorosłą, która zakupiłaby je w ich imieniu. Niepokojący jest również fakt najczęstszego zażywania substancji psychoaktywnych w cudzym domu w związku z czym pojawia się pytanie o to czy i w jaki sposób rodzice/opiekunowie kontrolują to, co ich dziecko oraz jego rówieśnicy robią przebywając w ich domu.
- Dane ogólnopolskie wskazują, że w Polsce (w tym w woj. łódzkim) nadal utrzymuje się dość wysoki odsetek zakażeń wirusem HIV (w tym iniekcyjnych użytkowników narkotyków oraz osób podejmujących inne zachowania ryzykowne).

b) *Zalecenia do Programu*

W związku z powyższym zasadnym jest prowadzenie na szeroką skalę działań mających na celu ograniczanie używania substancji psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych na terenie Pabianic poprzez:

- szeroko zakrojone działania na wszystkich szczeblach profilaktyki – poprzez poszerzanie ofert w szczególności ukierunkowanych na kształtowanie w młodych mieszkańcach Pabianic poczucia wartości, przynależności, dających możliwość rozwoju, konstruktywnego, wartościowego spędzania czasu wolnego, wspieranie działań prorodzinnych, kształtowanie umiejętności psycho – społecznych wśród mieszkańców,
- poszerzanie ofert pomocowych,
- realizację programów streetworkerskich, wdrażanie programów redukcji szkód,
- nasilenie działań wspierających i szkoleniowych dla pracowników instytucji pomocowych, oświatowych (w tym przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu),
- poszerzenie nieodpłatnej oferty prawnej w ramach OPiIS,
- stworzenie nieodpłatnej oferty psychiatrii dziecięcego w ramach działalności Pabianickiego Centrum Medycznego Sp. z o.o.,
- umożliwienie stworzenia nieodpłatnej oferty psychoterapii rodzinnej oraz interwencyjnej na terenie miasta,
- poszerzenie działań z zakresu redukcji szkód nakierowanych m.in. na ograniczenie problemów społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą płciową lub iniekcji wśród użytkowników wyżej wymienionych środków.

IV. CELE PROGRAMU

Cel strategiczny oraz cele operacyjny Programu wynika z Narodowego Programu Zdrowia oraz Ustawy.

Zadania zawarte w Programie zostały opracowane w odpowiedzi na problemy ujęte w raporcie z wykonania Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pabianice na rok 2017, „Diagnozie Lokalnych Zagrożeń Społecznych na terenie Miasta Pabianice w 2015 roku”, Programie Rewitalizacji Miasta Pabianic z 2017 r. oraz ujawnione w wywiadach konsultacyjnych przeprowadzonych z przedstawicielami instytucji oświatowych, pomocowych z terenu miasta .

CEL STRATEGICZNY: Wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

CEL OPERACYJNY: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

1. Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych					
Działania informacyjne i edukacyjne					
ZADANIA		DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1.1.	Edukacja zdrowotna: prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.	Bieżąca współpraca z organizacjami pozarządowymi (adekwatnie do potrzeb)	Rodziny z terenu Pabianic	MCPS - OPiIS UM - WSSiG SM	liczba wspólnie podjętych inicjatyw, działań
		Realizacja profilaktycznego KINA LETNIEGO (okres wakacyjny)	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba seansów, liczba uczestników
		Realizacja miejskich kampanii profilaktycznych; Udział w ogólnopolskich, wojewódzkich kampaniach	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba i rodzaj kampanii, liczba i rodzaj podjętych działań,
		Spotkania edukacyjne z uczniami i rodzicami w szkołach podstawowych i gimnazjalnych	Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz ich rodzice	Szkoły podstawowe i gimnazjalne SM MCPS - OPiIS	liczba przeprowadzonych spotkań, liczba uczestników

1.2.	Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie.	Wyposażenie szkół podstawowych i gimnazjalnych, placówek pomocowych, instytucji kultury w poradniki dla rodziców oraz informatory pomocowe	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba przekazanych poradników, liczba placówek wyposażonych w materiały informacyjno-edukacyjne
		Systematyczna aktualizacja informacji o charakterze profilaktycznym na portalu społecznościowym Facebook	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba wejść na stronę, liczba zamieszczonych artykułów
		Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie upowszechniania wiedzy z zakresu problemów narkotykowych	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba artykułów, wywiadów w lokalnej prasie, mediach
		Opracowanie oferty wsparcia - informator zawierający szczegółowe informacje o dyżurach specjalistów na terenie miasta	Mieszkańcy Pabianic	MCPS – OPiIS	nakład
		Opracowanie przez psychologa i psychiatrę materiałów z zakresu zdrowia psychicznego, w tym depresji dziecięcej i młodzieżowej	Mieszkańcy Pabianic	PCM Sp. z o.o.	nakład
		Druk, zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS UM - WSSiG PCM Sp. z o.o.	liczba i rodzaj materiałów

2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii

ZADANIA		DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
2.1.	Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej.	Spotkania edukacyjne, warsztaty, konsultacje, szkolenia, konferencje mające na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki uzależnień	Pracownicy placówek oświatowych, oraz pomocowych z terenu miasta oraz instytucje kulturalny	UM - WEKiS UM - WSSiG MCPS - OPiIS	liczba zorganizowanych spotkań, liczba uczestników
		Dofinansowanie szkoleń specjalistycznych, pozwalających na pogłębienie umiejętności oraz poszerzenie miejskiej oferty pomocowej (np. z zakresu terapii rodzinnej, terapii poznawczo-behawioralnej, terapii motywującej)	Pracownicy placówek miejskich realizujących działania z zakresu profilaktyki, terapii oraz innych działań wspierających	UM – WSSiG UM - WEKiS MCPS - OPiIS	liczba rodzaj szkoleń, liczba przeszkolonych osób, liczba i rodzaj nowych ofert
		Szkolenia przygotowujące do wdrożenia w pabianickich szkołach kolejnych programów rekomendowanych	Pedagodzy, psychologzy szkolni, wychowawcy	UM - WEKiS UM - WSSiG MCPS - OPiIS	liczba i rodzaj zorganizowanych szkoleń, liczba przeszkolonych realizatorów programów
		Spotkania monitorujące realizację programów profilaktycznych na terenie miasta oraz doskonalące umiejętności, kompetencje profilaktyczne realizatorów, pozwalające na wymianę doświadczeń, w tym spotkanie realizatorów	Realizatorzy programów	UM - WEKiS UM - WSSiG MCPS - OPiIS	liczba zorganizowanych spotkań, liczba realizatorów programów, liczba uczestników

		<p>rekomendowanego programu „Przyjaciele Zippiego” zaplanowane na czerwiec 2019 r.</p>			
		Spotkania superwizyjne	Pracownicy placówek miejskich realizujących działania z zakresu profilaktyki	UM - WSSiG MCPS - OPiIS	liczba spotkań, liczba uczestników
		Zakup literatury fachowej	Pracownicy Pabianickiego Centrum Psychiatrycznego oraz OPiIS	UM - WSSiG MCPS – OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba i rodzaj
2.2.	Szkolenie grup zawodowych, w szczególności takich jak: lekarze psychiatry, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki i położne podstawowej opieki zdrowotnej, specjaliści terapii uzależnień i psycholodzy w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych.	Organizacja lub finansowanie szkoleń (adekwatnie do zgłaszanych potrzeb)	Specjaliści pracujący z uzależnionymi osobami	MCPS – OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba szkoleń, konferencji, liczba przeszkolonych osób
		Szkolenie z zakresu programów redukcji szkód	Pracownicy służby zdrowia, MCPS	MCPS – OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba i tematyka szkoleń, liczba przeszkolonych osób
2.3.	Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, kierowanych	Spotkania interdyscyplinarne oraz wspierające; Udział w konferencjach i szkoleniach miejskich	Przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji pomocowych	UM - WSSiG MCPS - OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba zorganizowanych spotkań. liczba instytucji i organizacji

	w szczególności do przedstawicieli organizacji pozarządowych.				pozarządowych
3. Profilaktyka					
3.1. Profilaktyka uniwersalna					
	ZADANIA	DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
3.1.1	Poszerzanie i udoskonalenie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.	Działania mające na celu kształtowanie postaw, umiejętności prospołecznych: zajęcia warsztatowe z zakresu integracji, komunikacji interpersonalnej oraz umiejętności odmawiania, kształtujące system wartości, radzenia sobie ze stresem, napięciem i problemami oraz dotyczące nadużywania czynności	Uczniowie klas IV – VI szkół podstawowych oraz adekwatnie do zgłaszanych potrzeb	Szkoły podstawowe MCPS - OPiS	liczba podjętych działań, liczba uczestników
		Zajęcia warsztatowe mające na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych, promowanie mody na zdrowy styl życia	Uczniowie klas VI szkół podstawowych	Szkoły podstawowe MCPS - OPiS	liczba podjętych działań, liczba uczestników
		Zajęcia w ramach realizacji rekomendowanego programu „Przyjaciele Zippiego”	Uczniowie klas I-III szkół podstawowych	Szkoły podstawowe i gimnazjalne	liczba i tematyka przeprowadzonych zajęć, liczba uczestników
		Zajęcia w ramach realizacji programu profilaktycznego UNPLUGGED	Uczniowie klas VII – VIII szkół podstawowych	Szkoły podstawowe	liczba przeprowadzonych zajęć, liczba uczestników

		Zajęcia warsztatowe z zakresu profilaktyki uzależnienia od narkotyków	Uczniowie klas III szkół gimnazjalnych	MCPS - OPiIS	liczba przeprowadzonych zajęć, liczba uczestników
		Wspieranie organizacji pozarządowych podejmujących działania promujące zdrowy styl życia wolny od narkotyków	Mieszkańcy Pabianic	UM - WSSiG	liczba działań realizowanych przez organizacje pozarządowe, liczba organizacji pozarządowych realizujących działania, liczba odbiorców podejmowanych działań
3.1.2	Poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów o naukowych podstawach lub potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.	Zajęcia dla rodziców w ramach realizacji programu profilaktycznego UNPLUGGED	Rodzice uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych	Szkoły podstawowe i gimnazjalne	liczba przeprowadzonych zajęć, liczba uczestników
		Spotkania z rodzicami w szkołach mające na celu poszerzenie wiedzy na temat substancji psychoaktywnych, związanych z ich używaniem problemów oraz doskonalenie umiejętności, kompetencji wychowawczych (adekwatnie do potrzeb)	Rodzice uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	Szkoły podstawowe z terenu Pabianic MCPS - OPiIS SM	liczba i rodzaj zorganizowanych spotkań, liczba uczestników
		Oferta warsztatów psychoedukacyjnych dla rodziców (adekwatnie do potrzeb)	Rodzice	MCPS - OPiIS	liczba i tematyka spotkań, liczba uczestników

		Dyżury profilaktyczno – konsultacyjne specjalistów	Uczniowie, rodzice, nauczyciele szkół podstawowych i gimnazjalnych	MCPS - OPiIS	liczba dyżurów
3.2 Profilaktyka selektywna					
ZADANIA		DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
3.2.1	Poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności realizowanych m.in. przez organizacje pozarządowe i lokalnie działające podmioty publiczne w miejscach o zwiększonym ryzyku używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.	Realizacja działań sreetworkerskich w miejscach o zwiększonym ryzyku używania substancji psychoaktywnych	Mieszkańcy Pabianic używający substancji psychoaktywnych, zagrożeni ich używaniem oraz ich bliscy	MCPS - OPiIS	liczba i rodzaj przeprowadzonych działań, liczba uczestników
3.2.2	Poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznych oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny.	Bezpłatna pomoc edukacyjno-informacyjna, działania z zakresu interwencji kryzysowej oraz organizacja sieci wsparcia	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba podjętych działań edukacyjno–informacyjnych, liczba osób, które skorzystały z tego typu wsparcia, liczba udzielonych konsultacji
		Realizacja działań socjoterapeutycznych	Dzieci z rodzin obarczonych problemem uzależnienia od narkotyków /nowych substancji psychoaktywnych, zagrożone wykluczeniem	MCPS - OPiIS	liczba dzieci z rodzin w których występuje problem używania narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych lub nadużywania czynności

			społecznym oraz zaburzeniami zachowania		
		Stworzenie i realizacja nieodpłatnej oferty psychiatrii dziecięcego	Dzieci i młodzież z terenu Pabianic	UM - WSSiG PCM Sp. z o.o.	liczba osób objętych pomocą, liczba udzielonych świadczeń
		Stworzenie i realizacja nieodpłatnej oferty psychoterapii rodzinnej	Rodziny z terenu Pabianic	UM - WSSiG PCM Sp. z o.o. MCPS - OPiIS	liczba rodzin objętych pomocą, liczba udzielonych świadczeń
		Działania mające na celu wyrównywanie szans oraz wsparcie dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież w wieku 7-18 lat z rodzin obarczonych problemem uzależnienia od narkotyków/nowych substancji psychoaktywnych, zagrożone wykluczeniem społecznym oraz zaburzeniami zachowania	MCPS - PWD JUNIOR	liczba dzieci z rodzin, w których występuje problem używania narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych lub nadużywania czynności
		Realizacja standaryzowanego programu wczesnej interwencji dla osób używających substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny niezależnionych od nich - „Fred Goes Net”	Młodzi ludzie z terenu Pabianic (14 – 21 lat) eksperymentujący z substancjami psychoaktywnymi, bądź używający ich w sposób szkodliwy	MCPS - OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba grup, liczba spotkań, liczba uczestników

		Indywidualna praca z dziećmi i młodzieżą oparta o elementy programów „TAK czy NIE”, „TUKAN”	Młodzi ludzie z terenu Pabianic zagrożeni uzależnieniem, eksperymentujący z substancjami psychoaktywnymi, bądź używający ich w sposób szkodliwy	MCPS - OPiIS	liczba osób, liczba udzielonych konsultacji
3.3 Profilaktyka wskazująca					
ZADANIA		DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
3.3.1	Poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów profilaktyki wskazującej o naukowych podstawach lub potwierdzonej skuteczności adresowanych do jednostek lub grup wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy, w tym w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.	Działania motywujące do podjęcia leczenia oraz powstrzymania się od używania środków psychoaktywnych. Nieodpłatne konsultacje indywidualne.	Osoby uzależnione	MCPS - OPiIS, PCM Sp. z o.o.	liczba przeprowadzonych konsultacji, liczba osób objętych wsparciem, liczba osób, które podjęły leczenie
		Działania mające na celu wsparcie bliskich osób uzależnionych oraz organizację sieci wsparcia. Nieodpłatne konsultacje indywidualne	Osoby bliskie, współuzależnione	MCPS - OPiIS	liczba konsultacji, liczba osób
		Wsparcie psychologiczne i prawne (poszerzenie nieodpłatnego dostępu do oferty prawnej)	Klienci Punktu Konsultacyjnego ds. Problemów Narkotykowych, HIV i AIDS	MCPS - OPiIS	liczba konsultacji, liczba osób, które skorzystały ze wsparcia

		Realizacja programu psychoedukacyjnego dla bliskich osób używających substancji psychoaktywnych, współzależnionych – w formie grupowej	Osoby bliskie współzależnione	MCPS - OPiIS	liczba osób, które skorzystały ze wsparcia, liczba spotkań
		Realizacja standaryzowanego programu wczesnej interwencji dla osób używających substancji psychoaktywnych w sposób szkodliwy, nie uzależnionych od nich - „Fred Goes Net”	Młodzi ludzie z terenu Pabianic (14 – 21 lat) eksperymentujący z substancjami psychoaktywnymi, bądź używający ich w sposób szkodliwy	MCPS - OPiIS PCM Sp. z o.o. UM - WSSiG	liczba grup, liczba spotkań, liczba uczestników
		Powoływanie interdyscyplinarnych grup roboczych wobec osób niepełnoletnich używających substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin	Dzieci i młodzież z terenu Pabianic	MCPS - OPiIS	liczba powołanych grup roboczych, liczba osób
3.4 Ewaluacja zadań oraz aktualizacja i upowszechnianie standardów profilaktyki					
	ZADANIA	DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
3.4.1	Upowszechnianie standardów jakości w zakresie profilaktyki narkomanii.	Spotkania, konferencje szkoleniowe mające na celu zaznajomienie ze standardami profilaktyki narkomanii; Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii	Realizatorzy działań profilaktycznych	MCPS - OPiIS UM - WSSiG	liczba spotkań, liczba uczestników

		Spotkanie szkoleniowe dotyczące bieżącej sytuacji narkotykowej, marihuany medycznej oraz standardów jakości w profilaktyce uzależnień	Przedstawiciele władz miasta, placówek oświatowych, pomocowych i medycznych	MCPS - OPiIS	liczba uczestników
4. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna					
Zwiększanie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych					
	ZADANIA	DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
4.1.	Wspieranie realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, obejmujące m.in. działalność edukacyjną, wsparcie społeczne i socjalne, programy wymiany igieł i strzykawek (zapobieganie przenoszonym drogą krwi – HIV, HBV, HCV itd.) oraz testowanie w kierunku zakażeń krwiopochodnych.	Kontynuacja oferty terapeutycznej dla osób pełnoletnich, u których zdiagnozowano uzależnienie od narkotyków i/lub nowych substancji psychoaktywnych (w trybie grupowym i indywidualnym).	Osoby pełnoletnie uzależnione od narkotyków bądź dopalaczy	PCM Sp. z o.o. UM - WSSiG	liczba osób
		Realizacja standaryzowanego, indywidualnego, krótkoterminowego programu terapeutycznego „CANDIS”	Osoby powyżej 16 roku życia, mające problemy z powodu używania marihuany lub haszyszu	PCM Sp. z o.o., UM - WSSiG	liczba spotkań liczba uczestników
		Objęcie wsparciem socjalnym, informacyjno-edukacyjnym, psychologicznym, prawnym osób po odbytych leczeniu i ich bliskich	Osoby z problemem narkotykowym oraz ich bliscy	MCPS, PCM Sp. z o.o. organizacje pozarządowe	liczba osób
		Zakup drink-testerów	Klienci Poradni Leczenia Uzależnień oraz Punktu Konsultacyjnego ds. Problemów	MCPS - OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba zakupionych oraz wydanych drink-testerów

			Narkotykowych, HIV i AIDS młodzież – adresaci kampanii miejskich		
		Edukacja z zakresu praw pacjenta	Osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych oraz ich bliscy	MCPS - OPiIS	liczba osób
		Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki zakażeń HIV, HBV, HCV)	Mieszkańcy Pabianic	MCPS - OPiIS PCM Sp. z o.o.	liczba adresatów, liczba materiałów edukacyjno – -informacyjnych
		Podjęcie działań służących stworzeniu oferty programów redukcji szkód (wymiany igieł i strzykawek, nieodpłatnego testowania w kierunku zakażeń, darmowy dostęp do prezerwatyw, stworzenie świetlicy z przebieralnią, prysznicem i dostępem do ciepłego posiłku dla osób czynnie używających środków i podejmujących zachowania ryzykowne)	Użytkownicy substancji psychoaktywnych	UM - WSSiG PCM Sp. z o.o. organizacje pozarządowe MCPS - OPiIS	liczba i rodzaj działań
4.2.	Rozwijanie i wspieranie sieci hosteli i mieszkań readaptacyjnych dla osób w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu.	Utworzenie oferty mieszkań readaptacyjnych, hostelu	Osoby, które zakończyły terapię i powstrzymują się od używania środków psychoaktywnych	Organizacje pozarządowe	liczba mieszkań, liczba osób

4.3.	Rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.	Rozszerzenie oferty Poradni Leczenia Uzależnień w PCM Sp. z o.o.	Osoby uzależnione oraz ich bliscy	PCM Sp. z o.o.	liczba działań
4.4.	Wspieranie programów reintegracji społecznej zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.	Realizacja oferty reintegracji społecznej; Nieodpłatne doradztwo zawodowe i szkolenia zawodowe	Osoby, które zakończyły terapię i powstrzymują się od używania środków psychoaktywnych	MCPS - OPiIS	liczba osób, które skorzystały z oferty, liczba osób zaktywizowanych
4.5.	Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia.	Upowszechnianie informacji o ofercie aktywizacji zawodowej i społecznej w informatorach i poradnikach miejskich	Osoby, które zakończyły terapię i powstrzymują się od używania środków psychoaktywnych	MCPS - OPiIS UM - WSSiG	nakład informatorów

5. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych

ZADANIA		DZIAŁANIA	ADRESACI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
5.1.	Realizacja badań ilościowych w populacji generalnej i wśród młodzieży szkolnej (m.in. ESPAD „Młodzież”), prowadzonych co najmniej co cztery lata według metodologii EMCDDA.	Przeprowadzenie badań	Instytucje miejskie, wojewódzkie i centralne	UM - WSSiG MCPS - OPiIS	dane przedstawione w ramach raportu z programu
5.2.	Rozwój i konsolidacja monitoringów wojewódzkich oraz lokalnych.	Coroczny raport z wykonania Programu zawierający elementy monitoringu problemów narkotykowych i narkomanii na terenie Pabianic	Instytucje miejskie, wojewódzkie i centralne	MCPS - OPiIS	raport

LEGENDA:

MCPS – Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach
OPiIS – Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej MCPS
UM – Urząd Miejski w Pabianicach
WSSiG – Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych UM
WEKiS – Wydział Edukacji, Kultury i Sportu UM
SM – Straż Miejska w Pabianicach
PCM Sp. z o.o. – Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.
PWD JUNIOR - Placówka Wsparcia Dziennego JUNIOR MCPS
organizacje pozarządowe - organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

- 1) Urząd Miejski w Pabianicach,
- 2) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach,
- 3) Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.,
- 4) placówki oświatowe,
- 5) placówki pomocowe z terenu miasta Pabianic,
- 6) instytucje kultury,
- 7) organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 8) placówki medyczne,
- 9) Straż Miejska w Pabianicach,
- 10) Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Pabianicach,
- 11) Sąd Rejonowy w Pabianicach,
- 12) Powiatowa Komenda Policji w Pabianicach,
- 13) lokalne media.

VI. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordinatorem Programu jest pracownik Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach: pedagog – specjalista ds. narkomanii.

VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Programu są środki pozyskiwane z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wysokość środków w 2019 r. odpowiada kwocie zabezpieczonej w budżecie Wydziału Spraw Społecznych i Gospodarczych Urzędu Miejskiego w Pabianicach oraz Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach zgodnie z poniższą klasyfikacją:

Dział 851 - Ochrona zdrowia

Rozdział 85153 - Zwalczanie narkomanii - 220.186 zł:

- 1) Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych Urzędu Miejskiego w Pabianicach - 135.000 zł, w tym: 20.000 zł na realizację zadania określonego w art. 10 ust. 1 pkt 4 Ustawy.
- 2) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej - Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej - 85.186 zł

Wysokość środków na 2020 r. zostanie szczegółowo określona w uchwale budżetowej na rok 2020.

VIII. NADZÓR

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych Urzędu Miejskiego w Pabianicach.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi, jak również końcowej ewaluacji. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ich skuteczność oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Zebrane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Procedury monitoringu zostaną ustalone przez Koordynatora Programu w porozumieniu z realizatorami zadań, stosownie do ich specyfikacji.

Podstawą do ewaluacji Programu będą raporty z jego realizacji przekazywane do Wydziału Spraw Społecznych i Gospodarczych w terminach: - do dnia 28 lutego 2020 roku oraz do dnia 28 lutego 2021 roku.